

KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, 08.04.2020
C(2020) 2207 final

SENSITIVE*: *COMP Operations*

Przedmiot: Pomoc państwa / Polska

SA.56408 (2020/N)

Pomoc państwa na restrukturyzację zadłużenia gospodarstw rolnych

Szanowny Panie Ministrze!

1. PROCEDURA

- (1) W piśmie z dnia 5 lutego 2020 r., zarejestrowanym przez Komisję tego samego dnia, Polska zgłosiła wyżej wymieniony program pomocy zgodnie z art. 108 ust. 3 TFUE.
- (2) W dniu 20 lutego 2020 r. Komisja skierowała do władz polskich pisma z wnioskami o dodatkowe informacje, na które władze polskie udzieliły odpowiedzi w pismach przesłanych w dniach 25 lutego 2020r. i 16 marca 2020r., zarejestrowanych przez Komisję tego samego dnia.

2. OPIS

2.1. Tytuł

- (3) Pomoc państwa na restrukturyzację zadłużenia gospodarstw rolnych

2.2. Cel

- (4) W ramach niniejszego zgłoszenia władze polskie pragną wprowadzić pomoc na restrukturyzację zadłużenia gospodarstw rolnych, aby przywrócić im płynność finansową i rentowność.

* Handling instructions for SENSITIVE information are given at <https://europa.eu/db43PX>

Sz.P. Jacek CZAPUTOWICZ
Minister Spraw Zagranicznych
Al. J. Ch. Szucha 23
Warszawa

2.3. Podstawa prawna

- (5) Podstawę prawną stanowią:
- ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o restrukturyzacji zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne;
 - ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej;
 - Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowego sposobu obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w różnych formach;
 - Przepisy regulujące udzielanie pożyczek na sfinansowanie spłaty zadłużenia powstałego w związku z prowadzeniem działalności rolniczej.

2.4. Czas trwania

- (6) Od zatwierdzenia programu pomocy do dnia 31 grudnia 2021 r.

2.5. Budżet

- (7) Łączny budżet szacuje się na kwotę 457,4 mln PLN (około 100 mln EUR).
- (8) Pomoc będzie przyznawana w formie kredytów restrukturyzacyjnych, dopłat do oprocentowania i gwarancji. Władze polskie szacują, że łączna kwota pomocy w przypadku kredytów restrukturyzacyjnych wynosi 240 mln PLN (około 52,4 mln EUR), a w przypadku dopłat do oprocentowania – 17,4 mln PLN (około 3,84 mln EUR). Gwarancje będą zabezpieczać kredyty na łączną kwotę 200 mln PLN (około 43,7 mln EUR).
- (9) Organami przyznającymi pomoc będą Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (zwana dalej „Agencją”) oraz Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa.

2.6. Beneficjenci

- (10) Do objęcia pomocą w ramach programu pomocy kwalifikować się będą małe i średnie przedsiębiorstwa¹ rolne działające w sektorze produkcji podstawowej, które są niewypłacalne w rozumieniu ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe².

¹ Rozporządzenie komisji (UE) nr 702/2014 z dnia 25 czerwca 2014 r. uznające niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Załącznik I, DzU L 193, z 1.7.2014, s 1.

² Zgodnie ze zmienionym brzmieniem art. 11 prawa upadłościowego dłużnik jest niewypłacalny, jeżeli utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych. Przyjmuje się, że dłużnik utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych, jeżeli opóźnienie w wykonaniu zobowiązań pieniężnych przekracza trzy miesiące. Dłużnik będący osobą prawną albo jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której odrębna ustawa

- (11) Każda pomoc na restrukturyzację zadłużenia dużych przedsiębiorstw będzie zgłaszana indywidualnie.
- (12) Przedsiębiorstwa postawione w stan likwidacji lub upadłości, lub wobec których toczy się postępowanie restrukturyzacyjne na podstawie ustawy z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne, nie będą kwalifikować się do pomocy.
- (13) Szacowana liczba beneficjentów wynosi ponad 1000.
- (14) Władze polskie zobowiązały się do zawieszenia wypłaty pomocy, jeżeli beneficjent pomocy nadal dysponuje wcześniejszą pomocą niezgodną z prawem, która na podstawie decyzji Komisji została uznana za niezgodną z wspólnym rynkiem (w odniesieniu do pomocy indywidualnej albo programu pomocy), aż do momentu zwrotu lub wpłaty na zablokowany rachunek bankowy całej kwoty pomocy niezgodnej z prawem i ze wspólnym rynkiem wraz z odpowiednimi odsetkami.

2.7. Opis programu pomocy

- (15) Jeżeli chodzi o przesłanki uznania przedsiębiorstwa za znajdujące się w trudnej sytuacji, władze polskie wyjaśniły, że do celów tego programu pomocy za znajdujące się w trudnej sytuacji przedsiębiorstwo które jest przedmiotem zbiorowego postępowania upadłościowego lub zgodnie z prawem krajowym spełnia kryteria objęcia zbiorowym postępowaniem upadłościowym na wniosek wierzycieli.
- (16) Przedsiębiorstwa nowo utworzone nie będą się kwalifikować do objęcia pomocą. Pomoc mogą otrzymać jedynie przedsiębiorstwa, które prowadziły działalność rolniczą przez co najmniej 3 lata.
- (17) Aby otrzymać pomoc państwa, podmiot prowadzący gospodarstwo rolne sporządza plan restrukturyzacji, który musi zostać zatwierdzony przez właściwy miejscowo wojewódzki ośrodek doradztwa rolniczego. Plan restrukturyzacji należy dołączyć do wniosku o przyznanie pomocy. Przyznanie pomocy będzie uzależnione od wdrożenia planu restrukturyzacji.
- (18) W zależności od potencjału danego beneficjenta w planie restrukturyzacji wskazana zostanie ścieżka prowadząca do odzyskania płynności finansowej beneficjenta i możliwości generowania zysków, aby przywrócić konkurencyjność przedsiębiorstwa poprzez reorganizację i racjonalizację prowadzonej działalności, restrukturyzację istniejącej działalności lub jej dywersyfikację. Reorganizacja i racjonalizacja działalności gospodarczej będą obejmowały wycofanie się z przynoszących straty działań, restrukturyzację tych działań i ich dywersyfikację w kierunku nowej, rentownej działalności.
- (19) Plan restrukturyzacji obejmuje co najmniej następujące elementy:

przyznaje zdolność prawną, jest niewypłacalny także wtedy, gdy jego zobowiązania pieniężne przekraczają wartość jego majątku, a stan ten utrzymuje się przez okres przekraczający dwadzieścia cztery miesiące. Przyjmuje się, że zobowiązania pieniężne dłużnika przekraczają wartość jego majątku, jeżeli zgodnie z bilansem jego zobowiązania, z wyłączeniem rezerw na zobowiązania oraz zobowiązań wobec jednostek powiązanych, przekraczają wartość jego aktywów, a stan ten utrzymuje się przez okres przekraczający dwadzieścia cztery miesiące.

- opis sytuacji gospodarstwa rolnego przed przyznaniem pomocy państwa oraz opis przewidywanej sytuacji gospodarstwa rolnego po otrzymaniu pomocy;
 - gospodarczą i finansową ocenę sytuacji finansowej gospodarstwa rolnego, ocenę przyczyn powodujących niewypłacalność i działań zarządczych, które mogły do niej doprowadzić, a także, w stosownych przypadkach, wykazanie konieczności wprowadzenia stosownych zmian w systemie zarządzania gospodarstwem rolnym;
 - opis przyczyn trudności gospodarstwa rolnego, słabych punktów prowadzonej działalności rolniczej, które doprowadziły do jego niewypłacalności, oraz sposobu przywrócenia zdolności płatniczych;
 - opis środków, które będą wdrażane w celu przywrócenia zdolności do pokrywania kosztów prowadzonej działalności rolniczej oraz do spłaty zobowiązań finansowych;
 - określenie źródeł finansowania działań, o których mowa w poprzednim tiret, i prognozę skutków gospodarczych i finansowych realizacji planu;
 - harmonogram wdrażania środków, o których mowa w tiret trzecim niniejszego motywu, i realizacji planu restrukturyzacji;
 - określenie okresu restrukturyzacji, w którym oczekuje się, że gospodarstwo rolne odzyska zdolność do pokrywania kosztów prowadzonej działalności rolniczej oraz spłaty zobowiązań finansowych.
- (20) Termin realizacji planu restrukturyzacji wynosi trzy lata. Oczekuje się, że beneficjent odzyska rentowność finansową w czwartym roku.
- (21) W tym okresie beneficjent pomocy nie może zwiększać swojej produkcji. Beneficjent będący średnim przedsiębiorstwem musi zobowiązać się do stosowania zarówno środków strukturalnych, jak i środków behawioralnych, które ograniczają zakłócający wpływ pomocy na konkurencję. Władze polskie zobowiązały się monitorować przestrzeganie tych środków.
- (22) Oczekiwane wyniki planowanej restrukturyzacji zostaną przedstawione w scenariuszu podstawowym i scenariuszu pesymistycznym. W tym celu w planie restrukturyzacji uwzględniony będzie m.in. aktualny stan popytu i podaży oraz prognoza popytu na surowce produkowane w danym gospodarstwie rolnym i podaży tych surowców oraz główne czynniki kosztów dla danego sektora produkcji rolniczej odzwierciedlające założenia scenariusza podstawowego i scenariusza pesymistycznego, a także mocne i słabe strony producenta rolnego oraz prowadzonej przez niego działalności rolniczej. Scenariusze będą odnosiły się do wyników uzyskanych w danym sektorze produkcji rolniczej w jednostce administracyjnej³ lub w FADN⁴.
- (23) Określone w planie restrukturyzacji przywrócenie płynności finansowej nie może wynikać z przyjęcia optymistycznych założeń dotyczących takich czynników zewnętrznych, jak zmiany cen, zmiany popytu na ograniczone zasoby lub ich

³ Województwo.

⁴ Sieć danych rachunkowych gospodarstw rolnych.

podąży, oraz nie może być związane z założeniem uzyskiwania przez beneficjenta wyników lepszych od średniej rynkowej i jego konkurentów ani też z wprowadzeniem nowego kierunku działalności rolniczej, którego producent rolny dotychczas nie prowadził, z wyjątkiem przypadków, gdy jest to uzasadnione i wymagane ze względu na przewidywaną dywersyfikację i osiągnięte zyski.

- (24) Ocena wykonalności realizacji planu restrukturyzacji zostanie przeprowadzona na podstawie danych gospodarczych, w szczególności pochodzących z polskiego systemu rachunkowości rolnej.
- (25) Po zrealizowaniu planu restrukturyzacji beneficjent powinien osiągnąć długoterminową rentowność i powinien być w stanie samodzielnie konkurować na rynku.
- (26) Pomoc będzie przyznawana w formie:
- dopłaty do oprocentowania bankowego kredytu restrukturyzacyjnego;
 - kredytu restrukturyzacyjnego;
 - gwarancji zabezpieczających kredyt restrukturyzacyjny.
- (27) Zdaniem władz polskich wspomniane formy pomocy wybrano, aby spowodować natychmiastową poprawę sytuacji finansowej beneficjenta poprzez wstrzymanie dalszego jego zadłużania wynikającego z kosztownej obsługi zobowiązań cywilnoprawnych z oprocentowaniem nieadekwatnym do możliwości płatniczych tych gospodarstw.
- (28) We wniosku o przyznanie pomocy rolnik dokona wyboru instrumentu finansowego, który będzie podlegał weryfikacji przez organ przyznający pomoc. Wybór zostanie uwzględniony w planie restrukturyzacji.
- (29) Kwota pomocy będzie zgodna z kryterium proporcjonalności i będzie ograniczona do niezbędnego minimum.
- (30) Maksymalna kwota pomocy nie może przekroczyć 5 mln PLN (około 1,09 mln EUR).
- (31) Dopłatę do oprocentowania można łączyć z gwarancją.
- (32) W przypadku łączenia tych dwóch form pomocy, kwoty pomocy wyrażone jako ekwiwalent dotacji brutto (dalej „EDB”) będą sumowane w celu określenia intensywności pomocy, wysokości (w procentach) wkładu własnego beneficjenta oraz maksymalnej kwoty pomocy na beneficjenta.
- a) *Dopłata do oprocentowania*
- (33) Na podstawie umowy zawartej zgodnie z art. 4 ust. 8 ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o restrukturyzacji zadłużenia Agencja przyzna dopłatę do oprocentowania kredytu restrukturyzacyjnego udzielonego przez bank.
- (34) Oprocentowanie kredytu restrukturyzacyjnego może być zmienne i stanowi sumę stopy referencyjnej WIBOR ustalonej dla pożyczek na rynku międzybankowym

udzielanych na okres 3 miesięcy (WIBOR 3M), zaokrąglonej do drugiego miejsca po przecinku, powiększonej o nie więcej niż 3 punkty procentowe.

- (35) 2 % łącznego oprocentowania płaci kredytobiorca. Kwota pomocy odpowiada pozostałej części. Pomoc jest uzależniona od zobowiązania kredytobiorcy do spłaty rat kredytu zgodnie z umową kredytu restrukturyzacyjnego oraz realizacji przez kredytobiorcę planu restrukturyzacji.
- (36) Łączna wysokość dopłat do oprocentowania kredytu restrukturyzacyjnego nie może przekroczyć:
- 40 % kwoty udzielonego kredytu restrukturyzacyjnego;
 - 60 % kwoty udzielonego kredytu restrukturyzacyjnego dla młodego rolnika, o którym mowa w art. 2 pkt 34 rozporządzenia nr 702/2014, lub podmiotu prowadzącego gospodarstwo rolne, u którego obowiązek podatkowy w zakresie podatku rolnego z tytułu nabycia gospodarstwa rolnego powstał nie wcześniej niż 5 lat przed dniem złożenia wniosku o udzielenie kredytu restrukturyzacyjnego;
 - 60 % kwoty udzielonego kredytu restrukturyzacyjnego dla podmiotu prowadzącego gospodarstwo rolne, którego większa część gruntów jest położona na obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami określonymi w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.
- (37) Zgodnie z § 4 pkt 7 rozporządzenia z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowego sposobu obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w różnych formach (dalej „rozporządzenie z dnia 11 sierpnia 2004 r.”) EDB dla pomocy przyznanej w formie dopłaty do oprocentowania jest równy:
- a) w przypadku dopłaty jednorazowej: kwocie dopłaty;
- b) w przypadku gdy dopłaty są rozłożone w czasie: zdyskontowanej kwocie dopłaty i jest wyrażony wzorem:

$$EDB = \sum_{i=1}^N \frac{F_i}{(1+r)^i},$$

gdzie: „N” oznacza liczbę okresów, w których są przekazywane dopłaty do oprocentowania; „F_i” oznacza wysokość dopłaty w danym okresie; „r” oznacza stopę dyskontową wyrażoną w ułamku dziesiętnym; „i” oznacza kolejny okres dopłaty.

- (38) Pomoc zostanie przyznana na okres nie dłuższy niż 10 lat. Władze polskie wyjaśniły, że w celu obniżenia kosztów obsługi kredytu lub pożyczki instytucja udzielająca kredytu lub pożyczki dostosuje okres ich spłaty do rzeczywistych możliwości płatniczych producenta rolnego, w zgodzie z założeniami planu restrukturyzacji.

b) *Pożyczka na sfinansowanie spłaty zadłużenia*

- (39) Pożyczki na sfinansowanie spłaty zadłużenia można udzielić na okres nie dłuższy niż 15 lat. Instytucja udzielająca pożyczki może dostosować ten okres do rzeczywistych możliwości spłaty producenta rolnego, aby obniżyć koszty obsługi pożyczki.
- (40) Zgodnie z § 4 pkt 5 rozporządzenia z dnia 11 sierpnia 2004 r. EDB dla pomocy przyznanej w formie pożyczki preferencyjnej będzie równy różnicy między zdyskontowanymi kwotami rat obejmującymi spłatę kapitału i odsetek w przypadku analogicznej pożyczki udzielanej na warunkach rynkowych a zdyskontowanymi kwotami rat obejmującymi spłatę kapitału i odsetek w przypadku pożyczki preferencyjnej. Jeżeli ustalenie rynkowej stopy procentowej jest szczególnie trudne, wartość odsetek odpowiadająca warunkom rynkowym dla pożyczki ustala się przy zastosowaniu stopy referencyjnej; W takich przypadkach obliczeń dokonuje się przy zastosowaniu wzorów przedstawionych w § 4 pkt 5 rozporządzenia z dnia 11 sierpnia 2004 r.
- (41) Pożyczki na sfinansowanie spłaty zadłużenia nie mogą być łączone z innymi formami pomocy.
- (42) Oprocentowanie pożyczki będzie zmienne i będzie wynosić rocznie nie mniej niż wysokość stopy bazowej opublikowanej przez Komisję Europejską⁵, obowiązującej w dniu udzielenia pożyczki, powiększonej o 4 %.
- (43) Wkład własny beneficjentów w pokrycie kosztów restrukturyzacji musi wynosić co najmniej 40 % kosztów restrukturyzacji w przypadku średnich przedsiębiorstw lub 25 % kosztów restrukturyzacji w przypadku małych przedsiębiorstw. Wniosek o udzielenie pożyczki musi zawierać wykaz długów podmiotu prowadzącego gospodarstwo rolne powstałych w związku z prowadzeniem działalności rolniczej przez ten podmiot.
- (44) Pożyczki udziela się na podstawie umowy zawartej zgodnie z art. 5 ust. 10 ustawy o restrukturyzacji zadłużenia, w której to umowie określa się między innymi sposób zabezpieczenia spłaty pożyczki, terminy spłaty rat pożyczki wraz z oprocentowaniem, warunki i termin zwrotu pożyczki, w tym w przypadku nierealizowania albo zaprzestania realizacji planu restrukturyzacji lub zaprzestania spłat rat pożyczki, oraz określenie warunków rozwiązania umowy pożyczki.
- (45) W przypadku braku spłaty pożyczki w terminach określonych w umowie pożyczki pożyczkobiorca jest obowiązany zwrócić pożyczkę wraz z oprocentowaniem na wezwanie Agencji w terminie określonym w tym wezwaniu.
- (46) Warunkiem udzielenia pożyczki jest przedstawienie zabezpieczenia spłaty pożyczki w wysokości zapewniającej jej spłatę wraz z oprocentowaniem. Zabezpieczenie wybrane przez beneficjenta musi być wystarczające, aby zabezpieczyć spłatę całej pożyczki.

⁵ Obecnie 1,87 %.

3. Gwarancje

- (47) Gwarancji spłaty kredytu restrukturyzacyjnego może udzielić Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa bankowi, z którym beneficjent zawarł warunkową umowę kredytu restrukturyzacyjnego.
- (48) Warunkiem udzielenia gwarancji jest zawarcie umowy o udzielenie gwarancji i ustanowienie hipoteki na nieruchomości rolnej, której właścicielem jest beneficjent, na rzecz organu udzielającego gwarancji. Hipoteka będzie stanowiła zabezpieczenie roszczeń Krajowego Ośrodka. Hipoteka musi zostać wpisana do księgi wieczystej.
- (49) Gwarancja może być udzielona do wysokości kwoty przyznanego kredytu restrukturyzacyjnego wraz z odsetkami, z wyłączeniem kwoty odsetek dopłat udzielanych przez Agencję do oprocentowania kredytów. Kwota tej gwarancji nie może być większa niż suma hipoteki stanowiącej zabezpieczenie roszczeń Krajowego Ośrodka i nie większa niż wartość nieruchomości, na której hipoteka ta będzie ustanowiona.
- (50) EDB dla pomocy przyznanej w formie gwarancji proponuje się obliczać, zgodnie z § 4 pkt 8 i 9 rozporządzenia z dnia 11 sierpnia 2004 r., w następujący sposób:
- a) gdy możliwe jest ustalenie wartości rynkowej opłaty prowizyjnej za udzielenie analogicznej gwarancji: EDB jest równy różnicy między zdyskontowaną wartością rynkowej opłaty prowizyjnej za udzielenie analogicznego poręczenia lub gwarancji a zdyskontowaną wartością opłaty prowizyjnej zapłaconej za udzielenie poręczenia lub gwarancji;
- b) gdy nie jest możliwe ustalenie wartości rynkowej opłaty prowizyjnej za udzielenie analogicznej gwarancji: EDB jest równy różnicy między zdyskontowaną wartością odsetek od pożyczki, kredytu lub innego zobowiązania uzyskanego na warunkach rynkowych bez gwarancji a zdyskontowaną wartością odsetek od pożyczki, kredytu lub innego zobowiązania uzyskanego dzięki udzieleniu gwarancji, pomniejszoną o wartość opłaty prowizyjnej zapłaconej za udzielenie gwarancji; jeżeli ustalenie rynkowej stopy procentowej napotyka znaczne trudności, wartość odsetek odpowiadająca warunkom rynkowym dla pożyczki ustala się przy zastosowaniu stopy referencyjnej;
- c) ponieważ przedmiotowy program pomocy jest ograniczony do MŚP, EDB może być obliczony jako różnica między zdyskontowaną wartością opłaty prowizyjnej obliczonej przy zastosowaniu bezpiecznej stawki rocznej ustalonej przez Komisję Europejską, właściwej dla klasy ratingu przedsiębiorcy, a zdyskontowaną wartością opłaty prowizyjnej zapłaconej za udzielenie poręczenia lub gwarancji.
- (51) Według władz polskich wkład własny beneficjentów w pokrycie kosztów pomocy przyznanej w formie gwarancji musi wynosić co najmniej 40 % kosztów restrukturyzacji w przypadku średnich przedsiębiorstw lub 25 % kosztów restrukturyzacji w przypadku małych przedsiębiorstw.
- (52) Opłata prowizyjna z tytułu udzielenia gwarancji będzie wynosić 0,5 % kwoty gwarancji.

- (53) Gwarancja udzielana jest na okres nie dłuższy niż trzy miesiące od zakończenia okresu kredytowania.
- (54) Wniosek o zawarcie umowy o udzielenie gwarancji zawiera między innymi wykaz długów beneficjenta powstałych w związku z prowadzeniem działalności rolniczej przez ten podmiot oraz pozostałego zadłużenia tego podmiotu, a także wykaz nieruchomości, które będą objęte hipoteką.

Inne warunki:

- (55) Nie przyznaje się pomocy przedsiębiorstwom, które otrzymały pomoc na ratowanie lub restrukturyzację lub tymczasowe wsparcie restrukturyzacyjne w ciągu ostatnich 10 lat bądź które otrzymały jakąkolwiek pomoc niezgłoszoną. W związku z tym plan restrukturyzacji nie będzie przewidywał żadnej innej pomocy państwa. Każdą inną pomoc należy zgłaszać indywidualnie. Jeżeli jednak przedsiębiorstwo przejmuje aktywa innego przedsiębiorstwa, a w szczególności przedsiębiorstwa, które było przedmiotem postępowania sądowego lub administracyjnego lub zbiorowego postępowania upadłościowego prowadzonego zgodnie z prawem krajowym i które otrzymało już pomoc na ratowanie, pomoc na restrukturyzację lub tymczasowe wsparcie restrukturyzacyjne, nabywca nie będzie podlegać zasadzie „pierwszy i ostatni raz”, pod warunkiem że między starym przedsiębiorstwem i nabywcą nie istnieje ciągłość gospodarcza.
- (56) Jeżeli podmiot należący do grupy kapitałowej otrzymał pomoc na restrukturyzację, zarówno grupa jako całość, jak i inne należące do niej podmioty nadal kwalifikują się do otrzymywania pomocy na restrukturyzację, pod warunkiem przestrzegania innych przepisów wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw⁶ (dalej „wytyczne dotyczące ratowania i restrukturyzacji”), z wyjątkiem wcześniejszych beneficjentów takiej pomocy. Żadna pomoc nie zostanie przekazana przez grupę lub inne podmioty należące do grupy wcześniejszym beneficjentom pomocy.
- (57) Beneficjent wniesie wkład w proces realizacji planu restrukturyzacji w postaci swojej pracy i kosztów amortyzacji środków trwałych wykorzystywanych do produkcji rolnej. Wartość amortyzacji zostanie określona w planie restrukturyzacji. Minimalny wkład własny zostanie zweryfikowany podczas zatwierdzania planu restrukturyzacji.
- (58) Wkład własny można zapewnić:
- ze środków własnych wnioskodawcy;
 - w drodze pozyskania nowego kapitału zewnętrznego na warunkach rynkowych;
 - w drodze pozyskania nowego kapitału od istniejących udziałowców.
- (59) Wkład własny w pokrycie kosztów restrukturyzacji musi być udokumentowany w wiarygodny sposób, stosownie do środka restrukturyzacji. Zostanie on zweryfikowany podczas zatwierdzania planu restrukturyzacji.

⁶ Dz.U. C 249 z 31.7.2014, s. 1.

- (60) Zdaniem władz polskich pomoc zostanie przyznana w przypadkach, gdy upadek beneficjenta prawdopodobnie będzie się wiązać z trudnościami społecznymi lub niedoskonałościami rynku, w szczególności w przypadku, gdy opuszczenie rynku przez MŚP mające szerokie powiązania z innymi lokalnymi lub regionalnymi MŚP może mieć negatywne konsekwencje, lub w podobnych trudnych sytuacjach, należycie uzasadnionych przez beneficjenta.
- (61) Władze polskie twierdzą ponadto, że bez pomocy na restrukturyzację niewypłacalne gospodarstwa rolne zostałyby sprzedane lub zlikwidowane w sposób uniemożliwiający osiągnięcie założonego celu leżącego we wspólnym interesie.
- (62) Organy krajowe porównają środki określone w planie restrukturyzacji z wiarygodnym scenariuszem alternatywnym, który nie przewiduje ingerencji państwa. Taki scenariusz alternatywny musi stanowić dowód, że bez pomocy odpowiednie cele końcowe lub cele leżące we wspólnym interesie nie zostałyby osiągnięte lub zostałyby osiągnięte w mniejszym zakresie. W szczególności ze scenariusza powinno wynikać, że bez pomocy beneficjent zostałby zrestrukturyzowany, sprzedany lub zlikwidowany w sposób uniemożliwiający osiągnięcie celu lub celów leżących we wspólnym interesie.
- (63) Ocenę tę przeprowadzi dyrektor ośrodka doradztwa rolniczego, państwowego podmiotu prawnego będącego w posiadaniu danych statystycznych na temat dochodów rolniczych w danej jednostce administracyjnej, które to dane umożliwią dokonanie analizy możliwości funkcjonowania zrestrukturyzowanego gospodarstwa rolnego w porównaniu z podobnymi gospodarstwami rolnymi w najbliższym otoczeniu.
- (64) Władze polskie zobowiązały się do wywiązywania się z obowiązku sprawozdawczego i przedkładania Komisji rocznych sprawozdań.
- (65) Władze polskie poinformowały Komisję, że w celu spełnienia wymogu przejrzystości informacje o programie pomocy i przyznanej pomocy indywidualnej w kwocie powyżej 60 000 EUR będą publikowane na następującej stronie internetowej: <https://srpp.minrol.gov.pl/>. Władze polskie zobowiązały się, że będą przechowywać te informacje przez co najmniej 10 lat, zapewniając do nich powszechny i nieograniczony dostęp.

3. OCENA

3.1. Istnienie pomocy państwa – zastosowanie art. 107 ust. 1 TFUE

- (66) Zgodnie z art. 107 ust. 1 TFUE „z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w traktatach, wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi”.
- (67) Aby dany środek uznać za pomoc w rozumieniu powyższego postanowienia, muszą zatem być spełnione łącznie następujące warunki: (i) środek można przypisać państwu i musi on być finansowany z zasobów państwowych; (ii) musi

przynosić korzyść beneficjentowi środka; (iii) korzyść ta musi być selektywna; oraz (iv) środek musi zakłócać konkurencję lub grozić jej zakłóceniem i wpływać na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

- (68) Podstawę ustanowienia przedmiotowego programu stanowi państwowy akt prawny (motyw 5). W związku z tym można przypisać go państwu. Ponadto pomoc zostanie przyznana z budżetu państwa, a zatem jest finansowana z zasobów państwowych (motyw 9). Zgłoszony program przyznaje polskim przedsiębiorstwom rolnym w trudnej sytuacji finansowej korzyść w formie dotacji na spłatę odsetek od pożyczki bankowej z tytułu restrukturyzacji, pożyczki na restrukturyzację i gwarancji zabezpieczającej pożyczkę restrukturyzacyjną (motyw 26), których nie uzyskaliby w normalnych warunkach rynkowych. Do uzyskania takiej pomocy – w świetle celu, który ma zostać osiągnięty przy pomocy tego programu – nie kwalifikują się inne przedsiębiorstwa w tym samym sektorze lub innych sektorach znajdujące się w porównywalnej sytuacji prawnej i faktycznej. W związku z tym program ma charakter selektywny. W ramach programu przyznaje się wyłącznie niektórym przedsiębiorstwom selektywną korzyść gospodarczą poprzez wzmocnienie ich pozycji konkurencyjnej na rynku. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości sam fakt, że konkurencyjność przedsiębiorstwa ulega poprawie w stosunku do pozostałych przedsiębiorstw w wyniku przyznania korzyści gospodarczej, której takie przedsiębiorstwo nie uzyskałoby w ramach normalnej działalności, wskazuje na występowanie ryzyka zakłócenia konkurencji⁷.
- (69) Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości pomoc przyznana przedsiębiorstwu może wpłynąć na wymianę handlową między państwami członkowskimi w przypadku, gdy przedsiębiorstwo to prowadzi działalność na rynku, który jest otwarty na wymianę handlową wewnątrz UE⁸. Beneficjenci pomocy działają na rynku produktów podstawowych, na którym odbywa się handel wewnętrzny. Sektor ten jest otwarty na konkurencję na poziomie UE, a zatem podlega wpływowi każdego środka sprzyjającego produkcji w jednym państwie członkowskim lub w większej ich liczbie. W związku z tym przedmiotowy program może zakłócać konkurencję i wywierać wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi.
- (70) W świetle powyższego warunki określone w art. 107 ust. 1 TFUE zostały spełnione. Można zatem stwierdzić, że proponowany program pomocy stanowi pomoc państwa w rozumieniu wspomnianego artykułu. Pomoc tę można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym wyłącznie wówczas, gdy można do niej zastosować jedno z odstępstw przewidzianych w TFUE.

3.2. Zgodność pomocy z prawem – zastosowanie art. 108 ust. 3 TFUE

- (71) Przedmiotowy program pomocy zgłoszono Komisji w dniu 5 lutego 2020 r. Nie został on jeszcze wdrożony. Polska spełniła zatem obowiązek wynikający z art. 108 ust. 3 TFUE.

⁷ Wyrok Trybunału z dnia 17 września 1980 r. w sprawie 730/79, Philip Morris Holland BV przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich, ECLI:EU:C:1980:209.

⁸ Zob. w szczególności wyrok Trybunału z dnia 13 lipca 1988 r. w sprawie C-102/87 Republika Francuska przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich, ECLI:EU:C:1988:391.

3.3. Zgodność pomocy z rynkiem wewnętrznym

3.3.1. Zastosowanie art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE

- (72) Zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE pomoc może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym, jeśli jest przeznaczona na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem.
- (73) Aby to odstępstwo mogło mieć zastosowanie, pomoc musi spełniać wymogi właściwych unijnych zasad pomocy państwa.

3.3.2. Zastosowanie wytycznych Unii Europejskiej w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich w latach 2014–2020

- (74) Biorąc pod uwagę, że zgłoszony program dotyczy restrukturyzacji zadłużenia gospodarstw rolnych znajdujących się w trudnej sytuacji, zastosowanie ma rozdział 1.3.5 części II wytycznych Unii Europejskiej w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich w latach 2014–2020⁹ (zwanym dalej „wytycznymi”).
- (75) Zgodnie z pkt 482 wytycznych pomoc na ratowanie i restrukturyzację zagrożonych przedsiębiorstw w sektorze rolnym będzie poddawana ocenie zgodnie z wytycznymi wspólnotowymi dotyczącymi pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw¹⁰ (zwanymi dalej „wytycznymi dotyczącymi ratowania i restrukturyzacji”). Przepis ten został potwierdzony w pkt 18 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji, w którym stwierdzono, że „Komisja stosuje niniejsze wytyczne (...) do sektora rolnego, w tym sektora produkcji podstawowej produktów rolnych”.

3.3.2.1. Zastosowanie wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji

- (76) Zgodnie z pkt 19 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji wyłącznie przedsiębiorstwa, które znajdują się w trudnej sytuacji w rozumieniu pkt 20 tych wytycznych, mogą otrzymać pomoc na ratowanie i restrukturyzację.
- (77) Zgodnie z pkt 20 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstwo uznaje się za znajdujące się w trudnej sytuacji, jeżeli bez interwencji państwa prawie na pewno będzie skazane na zniknięcie z rynku w perspektywie krótko- lub średnioterminowej. Przedsiębiorstwo uznaje się zatem za znajdujące się w trudnej sytuacji, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z następujących okoliczności:
- a) W przypadku spółki charakteryzującej się ograniczoną odpowiedzialnością wspólników: więcej niż połowę subskrybowanego

⁹ Dz.U. C 204 z 1.7.2014, s. 1. Zmienione zawiadomieniami opublikowanymi w Dz.U. C 390 z 24.11.2015, s. 4, i Dz.U. C 139 z 20.4.2018, s. 3 [oraz sprostowaniem opublikowanym w Dz.U. C 265 z 21.7.2016, s. 5].

¹⁰ Dz.U. C 249 z 31.7.2014, s. 1.

kapitału podstawowego utracono wskutek poniesionych strat. Ma to miejsce w przypadku, gdy odliczenie poniesionych strat z kapitałów rezerwowych (i z wszystkich innych elementów ogólnie uznawanych za część funduszy własnych spółki) prowadzi do ujemnego wyniku przekraczającego połowę subskrybowanego kapitału podstawowego.

- b) W przypadku spółki, w której przynajmniej niektórzy wspólnicy ponoszą nieograniczoną odpowiedzialność za długi spółki: więcej niż połowę kapitału spółki według dokumentów księgowych utracono wskutek poniesionych strat.
 - c) Przedsiębiorstwo jest przedmiotem zbiorowego postępowania upadłościowego lub zgodnie z prawem krajowym spełnia kryteria objęcia zbiorowym postępowaniem upadłościowym na wniosek wierzycieli.
 - d) W przypadku przedsiębiorstwa, które nie jest MŚP, jeśli w ciągu ostatnich dwóch lat:
 - stosunek księgowej wartości kapitału obcego do księgowej wartości kapitału przedsiębiorstwa był większy niż 7,5; oraz
 - wskaźnik pokrycia odsetek do EBITDA tego przedsiębiorstwa wynosił poniżej 1,0.
- (78) Przedmiotowy program pomocy stworzono, aby zapewnić pomoc na restrukturyzację zadłużenia przedsiębiorstwom, które spełniają kryteria określone w pkt 20 lit. (c) wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji (motyw 15).
- (79) Komisja zauważa, że warunki określające beneficjentów, o których mowa w motywie 15 niniejszej decyzji, są zgodne z pkt 20 lit. (c) wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji.
- (80) Zgodnie z pkt 21 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji nowo utworzone przedsiębiorstwo nie kwalifikuje się do uzyskania pomocy na podstawie wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji, nawet jeśli jego początkowa sytuacja finansowa jest niepewna. Przedsiębiorstwo zasadniczo uznaje się za nowo utworzone w okresie pierwszych trzech lat po rozpoczęciu działalności w danej dziedzinie.
- (81) Jak potwierdzono w motywie 16, nowo utworzone przedsiębiorstwa nie będą kwalifikować się do objęcia pomocą. Pomoc mogą otrzymać jedynie przedsiębiorstwa, które prowadziły działalność rolniczą przez co najmniej 3 lata. Warunek określony w pkt 21 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji został zatem spełniony.
- (82) Zgodnie z pkt 22 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji spółka należąca do większej grupy kapitałowej lub przejęta przez większą grupę kapitałową w normalnych warunkach nie kwalifikuje się do otrzymania pomocy przyznawanej na mocy przedmiotowych wytycznych, z wyjątkiem sytuacji, w której można wykazać, że trudności spółki mają charakter wewnętrzny i nie są wynikiem arbitralnej alokacji kosztów w ramach grupy oraz że te trudności są zbyt poważne, aby mogły zostać przezwyciężone przez samą grupę. Jeżeli spółka znajdująca się w trudnej sytuacji tworzy jednostkę zależną, jednostkę tę, wraz

z kontrolującą ją spółką znajdującą się w trudnej sytuacji, uznaje się za grupę; może ona otrzymać pomoc na warunkach ustanowionych w tym punkcie.

- (83) Władze polskie potwierdziły, że jeżeli przedsiębiorstwo należące do grupy przedsiębiorstw otrzymało pomoc na restrukturyzację, zarówno grupa jako całość, jak i inne należące do niej podmioty nadal kwalifikują się do otrzymywania pomocy na ratowanie lub na restrukturyzację, z wyjątkiem wcześniejszych beneficjentów takiej pomocy. Żadna pomoc nie zostanie przekazana przez grupę lub inne podmioty w grupie wcześniejszym beneficjentom pomocy (motyw 56).
- (84) Zgodnie z pkt 25 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji wytyczne te dotyczą trzech rodzajów pomocy: pomocy na ratowanie, pomocy na restrukturyzację i tymczasowego wsparcia restrukturyzacyjnego. Zgłoszony program opracowano, aby zapewnić pomoc na restrukturyzację, w związku z czym jest on objęty zakresem stosowania wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji.
- (85) W ramach przedmiotowego programu pomocy przewiduje się pomoc na restrukturyzację (motyw 4) zakładającą mniejsze kwoty pomocy dla MŚP, w tym na obszarach objętych pomocą. W związku z tym program ocenia się w świetle warunków określonych w rozdziałach 3, 4 i 6 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji.
- (86) Zgodnie z pkt 104 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji jeżeli państwa członkowskie chcą udzielić pomocy na podstawie przedmiotowych wytycznych MŚP lub mniejszym przedsiębiorstwom państwowym, w normalnych okolicznościach pomoc taka powinna być przyznawana w ramach programów. Wykorzystanie programów przyczynia się do ograniczenia zakłóceń konkurencji związanych z pokusą nadużycia, umożliwiając państwu członkowskiemu wyraźne określenie *ex ante*, na jakich warunkach może ono podjąć decyzję o przyznaniu pomocy dla przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji. W niniejszej sprawie warunek ten jest spełniony, ponieważ dotyczy ona programu pomocy dla MŚP (motyw 10).
- (87) Zgodnie z pkt 105 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji w programach należy określić maksymalną kwotę pomocy, jaką można przyznać jednemu przedsiębiorstwu jako część działania w ramach pomocy na ratowanie, pomocy na restrukturyzację lub tymczasowego wsparcia restrukturyzacyjnego, uwzględniając również zmiany planu. Maksymalna łączna kwota pomocy przyznanej jednemu przedsiębiorstwu nie może przekraczać 10 mln EUR, łącznie z wszelką pomocą z innych źródeł lub w ramach innych programów. Jak potwierdzono w motywie 30, określono maksymalną kwotę pomocy dla jednego beneficjenta. Pułap ten jest niższy niż 10 mln EUR. W związku z tym zachowano zgodność z pkt 105 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji.
- (88) Zgodnie z pkt 106 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji przepisy rozdziałów 3, 4 i 5 mają zastosowanie do programów dla MŚP *mutatis mutandis*, chyba że w sekcjach 6.2, 6.3, 6.4 i 6.5 przewidziano inaczej.

Cel leżący we wspólnym interesie

- (89) W rozdziale 6.2 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji przewidziano odstępstwa od pkt 44 w odniesieniu do wykazania trudności

społecznych lub niedoskonałości rynku. Zgodnie z pkt 107 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji w przypadku przyznawania pomocy MŚP w ramach programu wystarczy, aby państwo członkowskie stwierdziło, że upadek beneficjenta prawdopodobnie będzie się wiązać z trudnościami społecznymi lub niedoskonałościami rynku, a w szczególności:

- a) opuszczenie rynku przez innowacyjne MŚP lub MŚP o dużym potencjale wzrostu może mieć negatywne konsekwencje;
 - b) opuszczenie rynku przez przedsiębiorstwo mające szerokie powiązania z innymi lokalnymi lub regionalnymi przedsiębiorstwami, a zwłaszcza z innymi MŚP, może mieć negatywne konsekwencje;
 - c) upadek rynków kredytowych lub niewłaściwe zachęty stosowane na tych rynkach doprowadzą do bankructwa przedsiębiorstwo, które w przeciwnym przypadku byłoby rentowne; lub
 - d) wystąpią podobne trudne sytuacje, należycie uzasadnione przez beneficjenta.
- (90) Jak wyjaśniono w motywie 60, władze polskie zamierzają przyznać pomoc na restrukturyzację gospodarstwu rolnym mającym silne związki z innymi lokalnymi i regionalnymi przedsiębiorstwami. W związku z tym przedmiotowy program pomocy jest objęty zakresem stosowania pkt 107 lit. b) wytycznych.
- (91) Pozostałe przepisy, które należy wziąć pod uwagę podczas analizy realizacji celu leżącego we wspólnym interesie, określono w sekcji 3.1.2 (pkt 45–49) wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji.
- (92) Zgodnie z pkt 45 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji należy przedłożyć wykonalny, spójny i dalekosiężny plan restrukturyzacji, którego celem jest przywrócenie długoterminowej rentowności beneficjenta. Restrukturyzacja może obejmować jeden z następujących elementów lub ich większą liczbę: reorganizacja i racjonalizacja działalności beneficjenta w celu zwiększenia jego wydajności, zazwyczaj obejmująca wycofanie się z działalności przynoszącej straty, restrukturyzacja istniejącej działalności, która może odzyskać konkurencyjność, i ewentualnie dywersyfikacja w kierunku nowych i rentownych rodzajów działalności. Restrukturyzacja zazwyczaj obejmuje również restrukturyzację finansową w formie zastrzyków kapitałowych dokonywanych przez nowych lub istniejących udziałowców oraz redukcję zadłużenia przez istniejących wierzycieli.
- (93) Władze polskie potwierdziły, że beneficjenci przedstawią plan restrukturyzacji (motyw 17).
- (94) Beneficjenci pomocy będą zobowiązani przedstawić informacje szczegółowe dotyczące planów restrukturyzacji, o których mowa w motywie 19. Świadczy to o zachowaniu zgodności z pkt 45 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji.

- (95) Zgodnie z pkt 46 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji przyznanie pomocy musi być uwarunkowane wdrożeniem planu restrukturyzacji. Jak potwierdzono w motywie 17, zachowano zgodność z tym punktem.
- (96) Zgodnie z pkt 47 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji plan restrukturyzacji musi przywrócić długoterminową rentowność beneficjenta w rozsądnych ramach czasowych i na podstawie realistycznych założeń co do przyszłych warunków działania, które powinny wykluczać wszelką dalszą pomoc państwa nieobjętą planem restrukturyzacji. Okres restrukturyzacji powinien być możliwie najkrótszy.
- (97) Jeżeli chodzi o długość okresu restrukturyzacji, jest on ograniczony do trzech lat (motyw 20), co uznaje się za rozsądne ramy czasowe, aby przeprowadzić restrukturyzację w celu osiągnięcia rentowności. W motywie 20 potwierdzono, że po zakończeniu restrukturyzacji beneficjent powinien odzyskać długoterminową rentowność i być w stanie samodzielnie prowadzić działalność. W związku z tym zachowano zgodność z pkt 47 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji.
- (98) Zgodnie z pkt 48 w planie restrukturyzacji należy podać przyczyny trudności beneficjenta i jego słabe punkty oraz wyjaśnić, jak proponowane środki restrukturyzacyjne pomogą rozwiązać zasadnicze problemy beneficjenta.
- (99) Zgodnie z pkt 49 w planie restrukturyzacji należy zawrzeć informacje dotyczące modelu działalności beneficjenta, wykazujące, w jaki sposób plan wspiera jego długoterminową rentowność. Powinny one obejmować w szczególności informacje dotyczące struktury organizacyjnej beneficjenta, finansowania, ładu korporacyjnego oraz wszelkich innych ważnych aspektów. W planie restrukturyzacji należy ocenić, czy trudności beneficjenta można było uniknąć poprzez przedsięwzięcie w odpowiednim terminie właściwych działań w zakresie zarządzania, oraz – w stosownych przypadkach – należy wykazać, że wprowadzono odpowiednie zmiany w systemie zarządzania. Jeżeli trudności beneficjenta są wynikiem uchybień istniejących w jego modelu działalności lub systemie ładu korporacyjnego, wymagane będzie wprowadzenie odpowiednich zmian.
- (100) Jak potwierdzono w motywie 19, w planie restrukturyzacji zostaną przedstawione przyczyny trudności beneficjenta i jego słabe punkty. Zostaną w nim również zawarte wszystkie informacje zgodnie z pkt 49 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji.
- (101) Zgodnie z pkt 50 przewidywane wyniki planowanej restrukturyzacji należy przedstawić w oparciu o scenariusz podstawowy oraz scenariusz pesymistyczny (lub najbardziej pesymistyczny). W tym celu w planie restrukturyzacji należy uwzględnić m.in. aktualny stan popytu i podaży oraz prognozy dotyczące popytu i podaży na właściwym rynku produktowym oraz główne czynniki kosztów dla danej branży, odzwierciedlając założenia scenariusza podstawowego i scenariusza pesymistycznego, a także konkretne mocne i słabe strony beneficjenta. Założenia należy porównać z odpowiednimi poziomami odniesienia dla całego sektora, a w stosownych przypadkach – dostosować do szczególnych warunków danego kraju i sektora. Beneficjent powinien przedstawić badanie rynku i analizę wrażliwości określającą parametry wpływające na wyniki działalności beneficjenta oraz główne czynniki ryzyka związanego z dalszą działalnością.

- (102) Władze polskie potwierdziły, że oczekiwane wyniki planowanej restrukturyzacji zostaną przedstawione w scenariuszu podstawowym i scenariuszu pesymistycznym. W tym celu w planie restrukturyzacji uwzględniony będzie m.in. aktualny stan popytu i podaży oraz prognoza popytu na surowce produkowane w danym gospodarstwie rolnym i podaży tych surowców oraz główne czynniki kosztów dla danego sektora produkcji rolniczej odzwierciedlające założenia scenariusza podstawowego i scenariusza pesymistycznego, a także mocne i słabe strony producenta rolnego oraz prowadzonej przez niego działalności rolniczej (motyw 22).
- (103) Jeżeli chodzi o badanie rynku i analizę wrażliwości, w pkt 108 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji przewidziano odstępstwo od tego wymogu w odniesieniu do beneficjentów programów pomocy. Tak jest w przedmiotowej sprawie, w związku z czym odstępstwo ma zastosowanie.
- (104) Zgodnie z pkt 51 powrót beneficjenta do rentowności powinien wynikać przede wszystkim ze środków wewnętrznych obejmujących w szczególności wycofanie się z działalności, która w perspektywie średnioterminowej nadal przynosiłaby straty strukturalne. Powrót do rentowności nie może być uzależniony od optymistycznych założeń dotyczących takich czynników zewnętrznych jak zmiany cen, zmiany popytu lub podaży na ograniczone zasoby; nie może też być związany z osiągnięciem przez beneficjenta wyników lepszych od średniej rynkowej i od swoich konkurentów ani z podjęciem lub rozwijaniem nowej działalności, jeżeli beneficjent nie ma w danej dziedzinie doświadczenia ani dorobku (chyba że takie działanie jest należycie uzasadnione i wymagane ze względu na dywersyfikację i rentowność). Jak opisano w motywie 23, zachowano zgodność z tym punktem. Władze polskie potwierdziły, że powrót do rentowności nie może zależeć od czynników zewnętrznych ani optymistycznych założeń, lecz od wewnętrznych środków restrukturyzacyjnych.
- (105) Zgodnie z pkt 52 przedsiębiorstwo osiąga długoterminową rentowność, jeśli jest w stanie zapewnić odpowiedni szacowany zwrot z kapitału po pokryciu wszystkich swoich kosztów wraz z amortyzacją i opłatami finansowymi. Zrestrukturyzowane przedsiębiorstwo powinno być w stanie samodzielnie konkurować na rynku.
- (106) Władze polskie potwierdziły, że oczekuje się, iż beneficjenci odzyskają rentowność w czwartym roku, dzięki czemu będą w stanie pokryć koszty działalności i samodzielnie konkurować na rynku (motyw 25). W związku z tym zachowano zgodność z pkt 52.

Potrzeba interwencji państwa

- (107) Państwa członkowskie, które zamierzają przyznać pomoc na restrukturyzację, muszą przedstawić porównanie z wiarygodnym scenariuszem alternatywnym nieobejmującym pomocy państwa, wykazując, dlaczego w przypadku realizacji scenariusza alternatywnego dany cel lub dane cele, o których mowa w sekcji 3.1.1, nie zostałyby osiągnięte lub zostałyby osiągnięte w mniejszym stopniu. Takie scenariusze mogą obejmować na przykład reorganizację długu, sprzedaż aktywów, pozyskanie kapitału prywatnego, sprzedaż na rzecz konkurenta lub podział działalności; każde z tych działań może odbyć się w drodze wszczęcia postępowania upadłościowego lub naprawczego lub w inny sposób.

- (108) Władze polskie potwierdziły, że beneficjenci przedstawiają scenariusz alternatywny, który nie będzie przewidywał pomocy państwa (motyw 62). Potwierdziły one również, że ingerencja państwa jest konieczna, aby przywrócić płynność finansową i zrestrukturyzować zadłużenie gospodarstw rolnych znajdujących się w trudnej sytuacji. Bez pomocy gospodarstwa będące beneficjentami zostałyby zlikwidowane, a cele leżące we wspólnym interesie nie zostałyby osiągnięte (motyw 61).

Odpowiedniość

- (109) Komisja zauważa, że odstępstwa przewidziane w sekcji 6.3 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji odnoszące się do programów pomocy przewidujących niewielkie kwoty i do MŚP dotyczą pomocy na ratowanie. Przedmiotowy program pomocy dotyczy pomocy na restrukturyzację, w związku z czym odstępstwo przewidziane w sekcji 6.3 nie ma zastosowania. Odpowiedniość pomocy należy zatem ocenić w świetle przepisów pkt 58 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji.
- (110) Zgodnie z pkt 58 państwa członkowskie mają swobodę przy wyborze formy pomocy na restrukturyzację. Powinny przy tym jednak dopilnować, aby wybrany instrument był adekwatny do problemu, który ma rozwiązać. W szczególności państwa członkowskie powinny ocenić, czy problemy beneficjentów są związane z płynnością lub wypłacalnością, oraz wybrać odpowiednie instrumenty umożliwiające zaradzenie stwierdzonym problemom. Na przykład w przypadku problemów związanych z wypłacalnością odpowiednim rozwiązaniem może być zwiększenie aktywów poprzez dokapitalizowanie, podczas gdy w przypadku problemów związanych przede wszystkim z płynnością wystarczająca może okazać się pomoc w formie pożyczek lub gwarancji kredytowych.
- (111) Władze polskie wyjaśniły, że wybrane formy pomocy uznaje się za najodpowiedniejsze do rozwiązania problemów z płynnością finansową zadłużonych gospodarstw rolnych (motyw 27). Konkretna forma pomocy zostanie wybrana przez wnioskodawcę, a jej adekwatność będzie podlegała weryfikacji przez organy w świetle osiągnięcia celów restrukturyzacji (motyw 28). Biorąc pod uwagę wyjaśnienia przedstawione przez władze polskie, Komisja uważa, że planowane formy pomocy spełniają warunki określone w pkt 58 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji.

Efekt zachęty

- (112) Zgodnie z pkt 59 państwa członkowskie, które zamierzają przyznać pomoc na restrukturyzację, muszą wykazać, że bez udziału pomocy beneficjent zostałby zrestrukturyzowany, sprzedany lub zlikwidowany w sposób uniemożliwiający osiągnięcie celu leżącego we wspólnym interesie.
- (113) Władze polskie potwierdziły, że ingerencja państwa jest konieczna, a bez udziału pomocy nie osiągnięto by celów leżących we wspólnym interesie i beneficjent zostałby zrestrukturyzowany, sprzedany lub zlikwidowany (motyw 61).

Proporcjonalność pomocy / pomoc ograniczona do minimum

- (114) Zgodnie z pkt 61 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji kwota i intensywność pomocy na restrukturyzację muszą być ograniczone do ścisłego

minimum niezbędnego, by umożliwić podjęcie restrukturyzacji w świetle istniejących zasobów finansowych beneficjenta, jego udziałowców lub grupy kapitałowej, do której należy. W szczególności należy zapewnić dostateczny poziom wkładu własnego w koszty restrukturyzacji i podziału obciążenia, jak szczegółowo opisano w tej sekcji (3.5.2). W takiej ocenie uwzględnia się każdą uprzednio przyznaną pomoc na ratowanie. Formy pomocy wybrane przez władze polskie (motyw 26) zapewniają, by pomoc była ograniczona do ścisłego minimum niezbędnego, by osiągnąć cele programu pomocy. Celem programu jest restrukturyzacja istniejącego zadłużenia, do której przyczynia się wkład własny beneficjenta, a nie umorzenie tego zadłużenia. Takie instrumenty pomocy zapewniają, by negatywny wpływ pomocy na konkurencję pozostał ograniczony.

- (115) Zgodnie z pkt 62 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji wymagany jest znaczący wkład w koszty restrukturyzacji pochodzący z zasobów własnych beneficjenta pomocy, jego udziałowców, wierzycieli, grupy kapitałowej, do której należy, lub nowych inwestorów. W normalnych okolicznościach wkład własny powinien być porównywalny z przyznaną pomocą pod względem wpływu na wypłacalność lub poziom płynności beneficjenta. Na przykład, jeżeli pomoc, która ma zostać przyznana, poprawia pozycję kapitałową beneficjenta, wkład własny również powinien obejmować środki, które poprawiają pozycję kapitałową, takie jak pozyskanie nowego kapitału od obecnych udziałowców, dokonanie odpisów obniżających wartość istniejących zobowiązań i tzw. *capital notes*, zamianę istniejącego długu na kapitał własny lub pozyskanie nowego kapitału zewnętrznego na warunkach rynkowych. Oceniając niezbędny zakres środków mających na celu ograniczenie zakłóceń konkurencji zgodnie z pkt 90, Komisja uwzględni, w jakim stopniu wkład własny ma porównywalny wpływ do przyznawanej pomocy.
- (116) Zgodnie z pkt 63 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji wkład ten musi być rzeczywisty, tzn. faktyczny, wykluczający wszystkie przyszłe spodziewane zyski, takie jak przepływy pieniężne, i musi być możliwie najwyższy.
- (117) Zgodnie z pkt 111, w którym wprowadzono odstępstwo od pkt 64, państwa członkowskie mogą uznać wkład własny za wystarczający, jeżeli wynosi on co najmniej 40 % kosztów restrukturyzacji w przypadku średnich przedsiębiorstw i 25 % kosztów restrukturyzacji w przypadku małych przedsiębiorstw.
- (118) W omawianym przypadku władze polskie wystarczająco wykazały, że zapewniony zostanie wkład własny spełniający minimalne poziomy określone w pkt 111 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji (motywy 36-37, 43 oraz 51).
- (119) Jak szczegółowo przedstawiono w motywach 34 i 42 niniejszej decyzji, odsetki – ustalone zgodnie z komunikatem Komisji w sprawie zmiany metody ustalania stóp referencyjnych i dyskontowych¹¹ – uiszcza beneficjent w ramach wkładu własnego.
- (120) W komunikacie Komisji przewidziano stopy, które można stosować jako wskaźnik zastępczy zamiast stopy rynkowej. Jeżeli chodzi o przedsiębiorstwa

¹¹ Dz.U. C 14 z 19.1.2008, s. 6.

znajdujące się w trudnej sytuacji gospodarczej, ich kategoria ratingowa to „CCC” lub poniżej, w związku z czym – w zależności od poziomu zabezpieczeń wybranego przez beneficjenta – do stopy należy dodać maksymalnie 1000 punktów bazowych. W związku z tym wkład własny beneficjentów uznaje się za rzeczywisty zgodnie z pkt 63 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji.

- (121) Jeśli chodzi o pomoc w formie gwarancji, Komisja uważa, że w przypadku gdy gwarancja jest łączona z dotacją do oprocentowania, zapewnione będzie osiągnięcie przez wkład własny poziomu wynoszącego co najmniej 40 % kosztów restrukturyzacji w przypadku średnich przedsiębiorstw lub 25 % kosztów restrukturyzacji w przypadku małych przedsiębiorstw. Podobnie, władze polskie twierdzą że oczekuje się wkładu własnego ze strony beneficjentów własnego również w przypadku, gdy gwarancja stanowi jedyną formę pomocy (motyw 51).
- (122) Komisja przyjmuje do wiadomości, że gwarancje państwowe dotyczące kredytów restrukturyzacyjnych są uwarunkowane zobowiązaniem beneficjenta do zarejestrowania hipoteki jako gwarancji na roszczenie państwa (motyw 48).
- (123) Zdaniem władz polskich beneficjent wniesie wkład w proces realizacji planu restrukturyzacji również w postaci swojej pracy i kosztów amortyzacji środków trwałych wykorzystywanych do produkcji rolnej. Wartość amortyzacji zostanie określona w planie restrukturyzacji (motyw 57).
- (124) Minimalny wkład własny zostanie zweryfikowany podczas zatwierdzania planu restrukturyzacji (motyw 59).

Podział obciążenia

- (125) W rozdziale 3.5.2.2 określono warunki dotyczące scenariusza, w którym pomoc państwa przyznaje się w formie poprawiającej pozycję kapitałową beneficjenta. W przedmiotowej sprawie wybrane formy pomocy nie mają bezpośredniego wpływu na poprawę pozycji kapitałowej beneficjenta, w związku z czym pkt 65–69 nie mają zastosowania.

Negatywne skutki

- (126) Pkt 112 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji zawiera przepisy szczególne do celów analizy potencjalnych negatywnych skutków proponowanej pomocy. Państwo członkowskie, które zamierza udzielić pomocy na ratowanie, pomocy na restrukturyzację lub tymczasowego wsparcia restrukturyzacyjnego, musi zweryfikować, czy zasada „pierwszy i ostatni raz” ustanowiona w sekcji 3.6.1 jest przestrzegana. W tym celu państwo członkowskie musi określić, czy dane przedsiębiorstwo otrzymało już w przeszłości pomoc na ratowanie, pomoc na restrukturyzację lub tymczasowe wsparcie restrukturyzacyjne, w tym wszelką pomoc tego typu przyznaną przed wejściem w życie przedmiotowych wytycznych lub wszelką pomoc niezgłoszoną. Jeżeli tak oraz jeżeli upłynęło mniej niż 10 lat od momentu przyznania pomocy na ratowanie lub tymczasowego wsparcia restrukturyzacyjnego beneficjentowi działającemu w sektorze produkcji podstawowych produktów rolnych lub zakończenia okresu restrukturyzacji lub wstrzymania realizacji planu restrukturyzacji (w zależności od tego, co nastąpiło najpóźniej), to nie przyznaje się dalszej pomocy na ratowanie, pomocy na

restrukturyzację ani tymczasowego wsparcia restrukturyzacyjnego, z wyjątkiem sytuacji, gdy

- a) tymczasowe wsparcie restrukturyzacyjne następuje po przyznaniu pomocy na ratowanie, stanowiąc część jednego działania na rzecz restrukturyzacji;
- b) pomoc na restrukturyzację następuje po przyznaniu pomocy na ratowanie lub tymczasowego wsparcia restrukturyzacyjnego, stanowiąc część jednego działania restrukturyzacyjnego;
- c) gdy pomoc na ratowanie lub tymczasowe wsparcie restrukturyzacyjne przyznano zgodnie z przedmiotowymi wytycznymi oraz nie nastąpiło po nich przyznanie pomocy na restrukturyzację, jeżeli:
 - (i) można było zasadnie uznać, że beneficjent odzyska rentowność w perspektywie długoterminowej, jeżeli pomoc zostanie przyznana zgodnie z przedmiotowymi wytycznymi; oraz
 - (ii) nowa pomoc na ratowanie lub restrukturyzację lub tymczasowe wsparcie restrukturyzacyjne stały się niezbędne po co najmniej pięciu latach z powodu nieprzewidywalnych okoliczności, za które beneficjent nie ponosi odpowiedzialności;
- d) w wyjątkowych i nieprzewidywalnych okolicznościach, za które beneficjent nie ponosi odpowiedzialności.

(127) Władze polskie potwierdziły, że warunek zawarty w pkt 112 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji zostanie spełniony i że pomoc na restrukturyzację nie zostanie przyznana beneficjentowi, który otrzymał jakąkolwiek pomoc na podstawie wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji w ciągu ostatnich 10 lat (motyw 55).

(128) Podobnie władze polskie potwierdziły, że jeżeli grupa kapitałowa otrzymała pomoc na ratowanie, pomoc na restrukturyzację lub tymczasowe wsparcie restrukturyzacyjne, na rzecz samej grupy ani żadnego podmiotu wchodzącego w jej skład nie zostanie przyznana dalsza pomoc na ratowanie lub restrukturyzację, chyba że upłynęło 10 lat od momentu przyznania pomocy lub zakończenia okresu restrukturyzacji lub wstrzymania realizacji planu restrukturyzacji, w zależności od tego, co nastąpiło najpóźniej. Jeżeli podmiot należący do grupy kapitałowej otrzymał pomoc na ratowanie, pomoc na restrukturyzację lub tymczasowe wsparcie restrukturyzacyjne, zarówno grupa jako całość, jak i inne należące do niej podmioty nadal kwalifikują się do otrzymywania pomocy na ratowanie lub na restrukturyzację, z zastrzeżeniem przestrzegania innych przepisów przedmiotowych wytycznych, z wyjątkiem wcześniejszych beneficjentów takiej pomocy. Żadna pomoc nie zostanie przekazana przez grupę lub inne podmioty w grupie wcześniejszym beneficjentom pomocy (motyw 56). W związku z tym zachowano zgodność z pkt 74 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji.

(129) Władze polskie potwierdziły również, że – zgodnie z pkt 75 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji – jeżeli przedsiębiorstwo przejmuje aktywa innego przedsiębiorstwa, a w szczególności przedsiębiorstwa, które było przedmiotem postępowania sądowego lub administracyjnego lub zbiorowego

postępowania upadłościowego prowadzonego zgodnie z prawem krajowym i które otrzymało już pomoc na ratowanie, pomoc na restrukturyzację lub tymczasowe wsparcie restrukturyzacyjne, nabywca nie będzie podlegać zasadzie „pierwszy i ostatni raz”, pod warunkiem że między starym przedsiębiorstwem i nabywcą nie istnieje ciągłość gospodarcza (motyw 55).

- (130) Zgodnie z pkt 76 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji w przypadku udzielenia pomocy na restrukturyzację należy przyjąć środki mające na celu ograniczenie zakłóceń konkurencji, tak aby w jak największym stopniu ograniczyć negatywny wpływ pomocy na warunki wymiany handlowej i zapewnić, że pozytywne skutki przewyższają skutki negatywne.
- (131) Zgodnie z pkt 113 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji środki ograniczające zakłócenia konkurencji mogą mieć nieproporcjonalnie duży wpływ na małe przedsiębiorstwa, w szczególności biorąc pod uwagę ciężar wprowadzenia takich środków. W drodze odstępstwa od pkt 76 państwa członkowskie nie mają zatem obowiązku wymagać tego rodzaju środków od małych przedsiębiorstw, o ile zasady dotyczące pomocy państwa w danym sektorze nie stanowią inaczej. Małe przedsiębiorstwa zazwyczaj nie powinny jednak zwiększać swoich mocy produkcyjnych w trakcie restrukturyzacji.
- (132) W tym zakresie Komisja zauważa, że zasady sektorowe mające zastosowanie do rolnictwa nie ustanawiają szczególnych środków mających na celu ograniczenie zakłóceń konkurencji, ponieważ w przypadku przyznania pomocy na ratowanie lub na restrukturyzację wytyczne UE w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich w latach 2014–2020 odwołują się do wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji. W związku z tym odstępstwo określone w pkt 113 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji ma pełne zastosowanie. Kryterium dotyczące niezwiększania zdolności produkcyjnej jest z kolei spełnione w świetle rozważań przedstawionych w motywie 21.
- (133) Odstępstwo przewidziane w pkt 113 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji nie ma zastosowania do średnich przedsiębiorstw. W związku z tym, zgodnie z pkt 76 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji, należy przyjąć środki mające na celu ograniczenie zakłóceń konkurencji ze strony beneficjentów będących średnimi przedsiębiorstwami. Środki te mogą przybrać formę środków strukturalnych, środków behawioralnych lub środków otwarcia rynku. Władze polskie potwierdziły, że beneficjenci będącymi średnimi przedsiębiorstwami będą zobowiązani do wprowadzenia zarówno środków strukturalnych, jak i środków behawioralnych, aby ograniczyć do minimum możliwe zakłócenia konkurencji. Władze polskie zobowiązały się monitorować skuteczne przestrzeganie tych środków (motyw 21).
- (134) Przejrzystość: wymóg przejrzystości został spełniony, jak wykazano w motywie 65.

4. WNIOSEK

Komisja postanowiła nie wnosić żadnych zastrzeżeń w odniesieniu do przedmiotowego środka pomocy, ponieważ uznała go za zgodny z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE.

Jeżeli jakiegokolwiek części niniejszego pisma są objęte obowiązkiem zachowania tajemnicy służbowej, zgodnie z komunikatem Komisji w sprawie tajemnicy służbowej w decyzjach dotyczących pomocy państwa¹², i nie powinny być publikowane, należy poinformować o tym Komisję w ciągu piętnastu dni roboczych od daty otrzymania niniejszego pisma. Jeżeli Komisja nie otrzyma od władz polskich uzasadnionego wniosku w wyznaczonym terminie, uzna to za wyrażenie zgody na publikację pełnej treści niniejszego pisma. Jeśli władze polskie pragną, aby niektóre informacje zostały objęte obowiązkiem tajemnicy służbowej, proszę wskazać odpowiednie części pisma, oraz przedstawić uzasadnienie w odniesieniu do każdego z fragmentów, dla którego wnioskuje się o nieujawnianie.

Wniosek należy przesłać elektronicznie na następujący adres:

European Commission
Directorate-General Competition
State Aid Greffe
B-1049 Brussels
Stateaidgreffe@ec.europa.eu

Z poważaniem

W imieniu Komisji

Margrethe VESTAGER
Wiceprzewodnicząca wykonawcza

ODPIS UWIERZYTELNIONY
W imieniu Sekretarza Generalnego

Jordi AYET PUIGARNAU
Dyrektor Kancelarii
KOMISJA EUROPEJSKA

¹² Komunikat Komisji C(2003) 4582 z dnia 1 grudnia 2003 r. w sprawie tajemnicy służbowej w decyzjach dotyczących pomocy państwa, Dz.U. C 297 z 9.12.2003, s. 6.